

BİR TURİZM ÇEŞİTLİLİĞİ OLARAK FESTİVAL ETKİNLİKLERİNİN SINIFLANDIRILMASI: TÜRKİYE ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

İbrahim GİRİTLİOĞLU*

Atınc OLCAY**

Yakup Kemal ÖZEKİCİ***

ÖZET

Yapılan bu çalışmada Türkiye’de düzenlenen festivallerin temalarına, düzenlenme zamanına ve düzenlendiği bölgelere göre sınıflandırılması amaçlanmaktadır. Bu amacın gerçekleştirilmesi için Kültür ve Turizm Bakanlığı ile 81 genel belediyelerin faaliyet raporları incelenerek veriler elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunda Türkiye’de bir yıl içinde farklı içeriğe sahip olan toplam 1254 festival düzenlendiği tespit edilmiş olup en fazla sayıda festivalin Marmara Bölgesinde ve en az sayıda festivalin Güney Doğu Anadolu Bölgesinde gerçekleştirildiği ortaya konulmuştur. “Kültür” temalı festivaller Türkiye’de en yüksek düzeyde düzenlenen temalı festivaller iken, “İş” temalı festivaller ise en düşük faaliyet olanağına sahip etkinlikler olarak ortaya çıkmaktadır. Temmuz ayı en fazla, Aralık ve Ocak aylarının ise en az festivalin düzenlendiği aylar olduğu sonucu tespit edilmiştir. Çalışmanın sonuç ve öneriler kısmında, Türkiye’de festivallerin daha etkin pazarlanmasına yönelik destinasyon yöneticilerine çeşitli bakış açılarından öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Festivaller, Etkinlik Turizmi, Türkiye

SEGMENTATION OF FESTIVAL EVENTS AS A TOURISM DIVERSITY: A REVIEW ON TURKEY

ABSTRACT

In this study, It is aimed to classify festivals conducted in Turkey according to their theme, month and region. To fulfill this aim, necessary information about festivals have been obtained by scrutinising annual reports of 81 municipalities and the ministry of culture and tourism. In conclusion, it is concluded that 1243 festivals consisting of different themes were organized in 2013. Besides this result, while Marmara region was founded to host the largest number of festivals, Southeaster Anatolian region was ranked in the bottom in terms of festival number. Regarding distribution of festivals by theme, Culture themed festivals were ranked as having the highest number while business themed festivals were conducted fewest. As to prevalence of festival by months. It was come up with that while July has the largest festival population, both January and December were ascertained to host fewest festivals in number. Implications about effective marketing strategies for destination administrator in Turkey were presented from different perspectives.

Keywords: Festivals, Event Tourism, Turkey

* Yrd. Doç. Dr. Gaziantep Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Yüksekokulu, giritlioglu@gantep.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr. Gaziantep Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Yüksekokulu, olcay@gantep.edu.tr

*** Arş. Gör. Gaziantep Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Yüksekokulu, ykozekici@gmail.com

1.Giriş

Son yıllarda Türkiye’de turizme verilen önem sonucunda, bu sektöre yapılan yatırımlar ve sektörden elde edilen gelir düzeyi artmıştır. Deniz-güneş-kum turizminin ağırlık gösterdiği Türkiye’de turizm gelirlerinin daha fazla artması ve bazı turizm türlerinden elde edilen marjinal faydanın azalma eğilimi göstermesi, turistlerin farklı turizm türlerini talep etmesine neden olmuştur (İçellioğlu, 2014: 38).

Endüstri evrimiyle birlikte sanayi sektörünün gelişimi, satın alma gücü yüksek olan toplumlara ön plana çıkarırken, üretimin kitleleşmesi ve uluslararasılaşma eğilimi yerel kültürlerin yeni nesiller açısından tanınmayarak yok olmanın eşğine gelmesine neden olmuştur (İçli, 2001: 163; Lee vd., 2012: 334-336). Yerel kültürlerin ve özellikle bu kültürlere ait geleneklerin tanınma ve gelecek nesillere aktarılma ihtiyacı günümüzde daha fazla kendini göstermektedir. Turizme konu olan etkinlikler, yörelerin sahip olduğu kültürlerin tanıtılarak, değerlerin ortaya konulmasını sağlamakla birlikte kültürler arasında bağlayıcı ve kaynaştırıcı bir rol üstlenmektedir (Lee vd., 2008: 57; Getz, 2008: 403).

Turizm faaliyetleri farklı içerik ve türlere sahip birimlerden oluşmaktadır. Etkinlik turizmi bunların içerisinde son yıllarda önemini giderek arttıran ve düzenlenen etkinlik odaklı turizm türüdür. Bu turizm türü, turizmin gelişmediği veya az geliştiği bölgelerde turizmin ve bölgenin kalkınmasına katkıda bulunmaktadır (Getz, 2001). Etkinlik kapsamına giren ve önemli bir turist çekim unsuru olan festivaller, o bölgede turizmden elde edilen gelirleri, bölgedeki istihdamı, bölgenin imajı ve bölgeye yönelik yapılan olumlu ağızdan ağıza reklam davranışı üzerinde olumlu etkileri bulunmaktadır (Yoon vd., 2010; Kim vd., 2012; Prentice ve Anderson, 2003; Huang vd., 2010; Kim vd., 2010; Gürsoy vd., 2004).

Festivallerin bir bölge üzerinde bazı avantajları olmasına rağmen (O’Sullivan ve Jackson, 2010; Quinn, 2009; Hu vd., 2013; Flint, 2006; De Bres ve Davis, 2001), ilgili yazında yapılan araştırmalarda festivallerin içeriğinin ortaya konulması konusu pek fazla göz önüne alınan bir konu olmamıştır. Öyle ki bu konuda Türkiye’de düzenlenen festivallerin sınıflandırılması açısından yapılan araştırmalara bakıldığında, sadece Kızılırmak (2006)’ın Türkiye’de gerçekleştirilen festivalleri sınıflandırma amacıyla ortaya koyduğu araştırma dikkat çekmektedir. Bununla birlikte günümüze

kadar gelen süreç içerisinde Türkiye’de yapılan festivallerin sınıflandırılmasına yönelik herhangi bir araştırmaya rastlanılmamış olması yapılan bu araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. Yapılan bu araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Türkiye’de düzenlenen festivallerin temalarına göre dağılımı ne düzeydedir?
2. Türkiye’de düzenlenen festivallerin aylara göre yoğunlaşma durumu nasıldır?
3. Türkiye’de düzenlenen festivallerin bölgelere göre dağılımı ne düzeydedir?

Bir ülkedeki festivallerin dağılımının analiz edilerek değerlendirilmesinin yapılması, hem o ülkenin festival arz kapasitesi ve zenginliğinin ortaya konulması; hem de mevcut festivallerin etkin içerik analiz değerlendirilmesi yapılarak festivallerin turizme daha etkin bir şekilde kazandırılmasına neden olan uygulamadır. Bu nedenle yapılan bu çalışmada Türkiye’de düzenlenen festivaller üzerine bir durum analizi yapılarak festivallerden turizme en fazla düzeyde nasıl fayda getirileceği konusu tartışılacaktır.

2.Literatür Bilgisi

Festivaller, bir bölgede belirli periyotlarda toplumun kendine has bir değeri kutlamak veya bir olay ve kişiyi anmak amacıyla yürüttükleri kültürel, sanatsal ve sosyal içerikli etkinliklerdir. Bir değeri veya geleneği anmak amacıyla düzenlenen festivallerin zamanla bu geleneği yaşatmak amacına da hizmet ettiği görülür (Small vd., 2005: 66). Geleneğin yaşatılması, toplumların sahip olduğu kültürel öğelerin gelecek nesillere aktarılmasında son derece önemli bir unsur olurken, düzenlenen festivallere katılan bireylerin ise hem o bölgede yaşayan insanlardan hem de farklı bölgelerde yaşayan ve festivali görmek için bölgeyi ziyaret eden turistlerden oluştuğu ortaya konulmaktadır. Gerek o bölgede yaşayan insanlar gerekse festivalleri görmek için o bölgeyi ziyaret eden turistler açısından festivallere katılım amacı farklılık göstermektedir. Yapılan araştırmalarda bireylerin festivallere katılım amaçlarının; sosyalleşme, farklı kültürleri keşfetme, bir gruba ait olma güdüsünü gerçekleştirme ve güzel zaman geçirme gibi faktörler olduğu görülmüştür (Crompton vd., 1997; Prentice ve Anderson, 2003; Attanasi vd., 2013).

Festivallerin düzenlendiği bölgeler, festivallerin faaliyet süresince yoğun bir turist akımına neden olur ve böylelikle turist sayısının artmasını sağlar. Festival turizmine katılan turistlerin ortalama harcama miktarın diğer turizm türlerine katılan turistlerden daha yüksektir (Çela vd., 2007: 183). Bu nedenle festivallerin, düzenlendiği bölgelere önemli ekonomik katkıları olmaktadır (O’Sullivan ve Jackson, 2010; Çela vd., 2007; Lee vd., 2012; Ferdinand ve Williams, 2013). Festivaller sonucunda farklı kültür ve yapıya sahip çok sayıda turist o bölgeyi ziyaret ederek yerel halkla iletişim ve etkileşime geçmektedir. Turist-yerel halk iletişimi karşısında hem yerel halkın turist ve turizme yönelik algıları olumlu yönde gelişmekte hem de yerel halk üzerinde bazı önemli sosyal gelişimler meydana gelmektedir (Arcodia ve Whitford, 2008: 10; Lee vd., 2012: 33). Festivallerin düzenlendiği bölgeye olan bir diğer etkisi ise destinasyon imaj ve bilinirliğinin artırılmasını sağlamasıdır (Lee vd., 2004: 56; Rivera vd., 2008: 128; Kim vd., 2010: 297). İmaj; potansiyel turistlerin satın alma kararını etkileyen ve gidilecek yer ile ilgili olarak zihinde canlanan bir resim veya görüntüdür (Şahbaz ve Kılıçlar, 2009: 31). Bölgede düzenlenen festivaller sonucunda o bölgeye yönelik hedef kitle zihnindeki imaj algısı daha yüksek oranda olumlu algılanmakta ve bu durum da hedef kitlenin o bölgeyi yalnız festival süresi boyunca değil farklı zamanlarda da ziyaret etme eğilimini doğurmaktadır (Morais ve Lin, 2010: 193). Bununla beraber düzenlenen festivaller sonucunda o bölgenin tanınırlığı daha fazla artarak bölgenin turizm bilinirlik düzeyi de diğer bölgelere göre daha fazla artmaktadır (McClinchey 2008; Lee vd., 2012; Lee vd., 2013).

Festivallerin düzenlendiği bölgeye olan bir diğer olumlu etkisi de turistlerin destinasyon memnuniyetine ve destinasyon hakkında ağızdan ağza reklam yapma davranışına olan etkisidir. Birçok turist bir bölgeye gerçekleştirdiği ziyaretlerde katıldığı festivaller sonucunda o destinasyondan duyduğu memnuniyet düzeyi artış göstermektedir. Bu durum onların ağızdan ağza reklam yapma davranışını arttırmakta ve ziyaret edilen destinasyon hakkında çevreye daha fazla olumlu şeyler anlatma eğilimini doğurmaktadır (Cole ve Chancellor, 2008; Huang vd., 2010). Dolayısıyla festivaller turizmin çok fazla gelişmediği bölgelerde turizmin gelişmesine ve yüksek bütçeli sponsorlukların alınmasına olanak sağlamak ve bölge hakkında daha fazla ve ücretsiz reklam yapılmasını olanaklı kılmaktadır (Gürsoy, 2004: 171; Lee, 2014: 115).

Buraya kadar belirtilen özellikler, festivallerin turizme olan olumlu etkisini ifade ederken, festivaller fonksiyonel olarak yerel halkın aidiyet duygusu, sosyal birliktelik ve yerel kültüre olan bağlılığının artmasında da önemli bir rol oynamaktadır (Gürsoy vd., 2004; Huang vd., 2010). Düzenlenen festivaller bir taraftan yerel halkın o bölgeye yönelik aidiyet duyguları artırırken, diğer taraftan toplum içinde farklı grupların birlikte daha iyi yaşamalarına da olanak sağlar. Bununla beraber festivaller yerel halkta gelenek göreneklere ve kültürel öğelere olan bağlılığı artırır.

Yukarıda ifade edilen bulgular göstermektedir ki festivaller bölge turizmine ve yerel halkına önemli katkılar sağlamaktadır. Alan yazında konuyla ilgili yapılmış çalışmalar ilgili araştırmalar kısmında ortaya koyulmuştur.

2.1. Literatürde Konuyla İlgili Yapılmış Araştırmalar

Festivallerin sayısı, tema ve zamanına yönelik olarak içerik analizinin gerçekleştirilmesinde ülkemizde oldukça az sayıda araştırmaya karşılaşılmakla birlikte, bu konuda uluslar arası alanyazında gerçekleştirilen çalışmaların sayısının da yeterli sayıda olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda konuya yönelik yapılan araştırmalar aşağıda belirtilmektedir.

Janiskee tarafından 1980 yılında yapılan ve Güney Carolina daki hasat festivallerini düzenlenme zamanına göre inceleme amacıyla yürütülen çalışmada Aralık ve Nisan aylarının bu bölgedeki en fazla festivallerin düzenlendiği zaman olduğunu tespit edilmiştir. Yine Janiskee tarafından 1991 yılında yürütülen araştırmada Güney Carolina'daki festivaller düzenlenme zamanına göre incelendiği gibi festivallerin içeriklerine göre de analiz edilmesi gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucuna göre Nisan, Mayıs ve Ekim aylarında en yüksek düzeyde düzenlendiği sonucuna ulaşmıştır. Bununla beraber en çok “Yiyecek İçecek” temalı festivallerin düzenlendiği tespit edilmiştir. Bununla birlikte Janeskee tarafından 1995 yılında diğer bir çalışmada, Amerika’da 20.000’in üzerinde gerçekleştirilen festivallerin sayısının artmasının nedenlerini belirlenmesi ve bu festivallerin sezona göre sınıflandırılması amaçlanmıştır. Bu çalışma sonucunda festival sayısının artmasında; iklim, hava koşulları, tatil günleri ve ulusal günlerin önemli bir rol oynadığı sonucu ortaya konurken, Mayıs ve Ekim arasındaki ayların en fazla festivalin düzenlendiği aylar olduğu tespit edilmiştir. Bununla beraber festival sayısının yaz aylarında ülkenin

Kuzey kısmında, kış aylarında ise Güney kısmında daha fazla düzenlendiği yapılan bu araştırmalarda elde edinilen bir diğer bulgudur.

Butler ve Smale (1991) Ontario'daki festivallerin düzenlendiği bölge ile nüfus arasında pozitif yönlü bir ilişki olup olmadığını ölçmeye yönelik bir çalışma gerçekleştirmiş ve bir bölgede düzenlenen festival sayısı ile o bölgenin nüfus yoğunluğu arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Ryan ve diğ. (1998) Yeni Zelanda turizm bürosundaki verileri temel alarak yaptığı çalışmada Yeni Zelanda'nın 6 bölgesinin festival yoğunluğu bakımından karşılaştırılmasını ve ülke genelinde en fazla düzenlenen festival temasının belirlenmesini amaçlayan bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Bu araştırma sonucunda Canterbury ve Wellington'un en fazla festival düzenlenen bölgeler olduğu ve "Spor" temalı festivallerin ise en fazla düzenlenen temalı festivaller olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Visser (2005) Güney Afrikadaki festivallerin ülke içerisindeki dağılımını, festival sezonlarını ve düzenlenen festivallerin temalarını tespit etmek üzere yaptığı çalışmada Güney Afrika'da düzenlenen 211 festivali ele alınmıştır. Araştırma sonucuna göre Western Cape bölgesinin ülkede düzenlenen festivallerin %40'ına ev sahipliği yaptığı tespit edilirken, ülkenin iki farklı festival sezonunun bulunduğu ortaya konulmuştur. Bununla beraber "Tarım" ve "Yiyecek-İçecek" temalı festivaller, bu ülkede en çok sayıda düzenlenen festivaller olduğu belirtilmiştir.

Kızılırmak (2006), Türkiye'de düzenlenen festivalleri düzenlendiği bölgelere, içeriklerine ve düzenlenme aralıklarına göre sınıflandırmak amacıyla 1188 yerel festival üzerine bir araştırma yürütmüştür. Araştırma sonucuna göre Karadeniz bölgesi en fazla festivalin yürütüldüğü bölge olarak tespit edilmiştir. Bununla birlikte temmuz ve ağustos aylarında en fazla festivalin gerçekleştirildiği ve gerçekleştirilen bu festivallerin içerisinde sırasıyla tarım, kültür ve kurtuluş günü konulu festivallerin en sık gerçekleştirilen festival türleri olduğu tespit edilmiştir.

Getz (2010) İsveç’de düzenlenen sanat festivallerinin yapısını belirlemek üzere yaptığı çalışmada; bu festivallerin sayısını, temasını ve düzenlenme aralığını tespit etmiştir.

Finkel (2009) “Sanat” temalı festivallerin ülke içerisindeki dağılımını tespit etmek, festivallerin sezonunu belirlemek ve düzenlenen festivallerin ortalama faaliyet sürelerini ortaya koymak amacıyla İngiltere’deki 600 sanat festivalini incelemiştir. Araştırma sonucunda ülkenin Kuzey bölümünün daha çok küçük ölçekli festivallere ev sahipliği yaptığını ve sanat festivallerinin büyük bir oranda ülkenin Güney bölgesinde düzenlendiğini tespit etmiştir. Bu festivallerin ortalama 8-14 gün arasında sürdüğü ve en çok Mayıs ile Eylül dönemlerinde gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Jeager ve Mykletun (2009) tarafından yapılan bir çalışmada Finlandiya’da düzenlenen festivaller temalarına göre tasnif edilmiştir. Bu araştırma sonucunda düzenlenen 14 festival ile “Spor” , 10 festival ile “Müzik” ve 5 festival ile “Sanat” temalarında yoğunlaştığı tespit edilmiştir.

Andersson ve diğ. (2013) tarafından yapılan bir çalışmada en fazla sayıda düzenlenen festivallerin temalarına göre belirlenmesi ve bu festival temalarını düzenlenme sayısı ile kıyaslanmıştır. Toplam 149 festivalin incelendiği bu çalışma sonucunda “iş” temalı festivallerin birinci, “müzik” temalı festivallerin ise ikinci sırada geldiği tespit edilmiştir.

3. Metodoloji

Bu çalışmada Türkiye’de düzenlenen festivallerin temalarına, düzenlendiği bölgelere ve düzenlenme zamanlarına göre sınıflandırılması amaçlanmaktadır. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için çalışmada ikincil verilerden yararlanılmış ve bu verilerin elde edilmesinde Kültür ve Turizm Bakanlığının yerel etkinlikler hakkında bilgi veren tanıtma.gov.tr adlı internet sitesi ile Türkiye’deki 81 ilin yerel faaliyet raporları 01 Mart 2014-05 Haziran 2014 tarihleri arasında incelenmiştir. Festivaller hakkında elde edilen bu bilgilerin sınıflandırılmasında ise, turizm alanında uzman iki öğretim üyesinin görüşlerinden istifade edilmiştir.

4. Bulgular ve Tartışma

Çalışmanın bulgular bölümü üç alt başlıktan oluşmaktadır. Buna göre ilk olarak Türkiye’de düzenlenen festivallerin temalarına göre sınıflandırılması ele alınmış daha sonra bu festivallerin bölgelere göre dağılımı tespit edilmiştir. Son olarak bu festivallerin düzenlenme zamanına göre dağılımı ortaya konmuştur. Elde edilen bulgular ise daha önce gerçekleştirilmiş benzer çalışmaların sonuçları ile mukayese edilmiştir.

4.1. Türkiye’de Düzenlenen Festivallerin Temalarına Göre Sınıflandırılması

Türkiye’de düzenlenen festivallerin temalarına göre sınıflandırılmasına yönelik bulgular Tablo 2’de verilmiştir. Buna göre Türkiye’de 1 yılda toplam 1254 festival düzenlenmektedir. Aşağıda, “Kültür” temalı festivaller yılda 508 adetle en çok düzenlenen festivallerdir. Türkiye’nin dünyada birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış bir bölge üzerinde yer alması ve çok kültürlü bir yapıya sahip olması kültür temalı festivallerin birinci sırada yer almasının temel nedenleri arasında gösterilebilir (Yılmaz, 2008: 193). Kültür temalı festivallerden sonra en yüksek sayıda düzenlenen festivaller ise sırasıyla 284 ile Sanat, 205 ile yiyecek içecek ve 127 ile spor temalı festivallerdir.

Temalar	Sayı
Kültür	508
Sanat	284
Yiyecek İçecek	205
Spor	127
Diğer	68
İş	62
Toplam	1254

Tablo 1: Türkiye’de 1 Yılda Düzenlenen Festivallerin Tema ve Sayılarına Göre Dağılımı

4.2. Türkiye’de Düzenlenen Festivallerin Düzenlenme Zamanlarına Göre Sınıflandırılması

Türkiye’de düzenlenen festivallerin düzenlenme zamanına göre sınıflandırılmasına yönelik bulgular Tablo 3’ de verilmiştir. Buna göre Türkiye’de 1 yılda en yüksek sayıda festival 362 Hazran ayında düzenlenmektedir. Elde edilen bu

bulgular Janiskee (1995) ve Finkel (2009)'un festival mevsimleri ile ilgili elde ettikleri bulgularla örtüşmektedir.

Aylar	Sayı
Ocak	14
Şubat	19
Mart	25
Nisan	32
Mayıs	110
Haziran	224
Temmuz	362
Ağustos	225
Eylül	144
Ekim	40
Kasım	15
Aralık	14
Toplam	1254

Tablo 2: Türkiye’de 1 Yılda Düzenlenen Festivallerin Aylar İtibariyle Dağılımı

Tablo 3’e göre Türkiye’de düzenlenen festivaller kış aylarında düşük bir seviyede seyrederken bahar aylarıyla birlikte düzenlenen festival sayılarında ciddi bir artış gözlemlenmektedir. Bu durum festivallerin daha çok açık havada ve ılıman iklim şartlarında düzenlenmesi gerekliliğinin bir yansıması olarak düşünülmektedir. Yaz aylarında turizm sezonunun başlaması, okulların tatil dönemine girmesiyle birlikte ailelerin ve öğrencilerin faaliyetlere katılma olanaklarını elde etmesi, festivallerin bu aylarda en yoğun düzeye ulaşmasının sebepleri olarak gösterilebilir. Bununla beraber festivaller sezona bağımlıdır. Janiskee(1995)'in belirttiği gibi düzenlenen festivallerin sayısı, havaların ısınmasıyla birlikte artmaktadır ve bilhassa yaz aylarında en yüksek noktaya ulaşmaktadır. Bahar aylarında ise kış aylarına oranla düzenlenen festival sayısında neredeyse 2 katlık bir artış yaşanmaktadır. Öte yandan okul döneminin Eylül ortasında açılması ile birlikte festival sayısında Eylül ayı itibariyle önemli oranda düşüş yaşanması da dikkat çeken diğer bir diğer noktadır.

4.3. Türkiye’de Düzenlenen Festivallerin Bölgelere Göre Dağılımının Sınıflandırılması

Türkiye’de düzenlenen festivallerin bölgelere göre dağılımını gösteren bulgular Tablo 4’de verilmiştir. Buna göre en yüksek festival yoğunluğuna sahip bölge

463 festival ile Marmara bölgesidir. Bu durum; ülkenin en gelişmiş bölgesi olması, turistik arz olanaklarının daha fazla olması ve ülkenin en fazla nüfusa sahip illerinin bu bölgede yer almasından kaynaklanmaktadır. Ortaya koyulan ilgili literatürdeki Butler ve Smale (1991)'in çalışma sonuçlarıyla da benzerlik göstermektedir. Bu çalışmaya göre, bir bölgede düzenlenen festival sayısı o bölgenin nüfusuyla doğru orantılıdır (Butler ve Smale, 1991)

Marmara Bölgesi'nden sonra en fazla festivalin düzenlendiği bölgeler sırasıyla 268 festival ile Karadeniz, 173 festival ile Ege ve 148 festival ile İç Anadolu Bölgeleri'dir. Bölgelerin festival yoğunluklarının sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyleriyle doğru orantılı bir seyir izlemesi beklenmekteyken birkaç noktada bunun aksi bir durumun ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Karadeniz Bölgesi gelişmişlik düzeyi bakımından beşinci sırada yer almaktayken, düzenlenen festival sayısı bakımından ikinci sırada yer almaktadır. Akdeniz Bölgesi ise sosyo ekonomik gelişmişlik düzeyi bakımından üçüncü sırada yer almaktayken festival sayısı bakımından beşinci sıradadır. Bu durum çalışmada festivallerin ne ölçüde kapsamlı düzenlendiğinden ziyade sadece festivaller sayılarının göz önünde bulundurulmasının bir neticesi olarak değerlendirilmelidir. Öte yandan 21 festival ile Güneydoğu Anadolu en az festivalin düzenlendiği bölgedir.

Bölgeler	Sayı
Marmara	463
Karadeniz	268
Ege	173
İç Anadolu	148
Akdeniz	111
Doğu Anadolu	60
Güney Doğu Anadolu	31
Toplam	1254

Tablo 3: Türkiye'de Düzenlenen Festivallerin Bölgelere Göre Dağılımı

5.Sonuç

Yapılan bu araştırmada Türkiye'de düzenlenen festivallerin düzenlenme temasına, düzenlendiği zamana ve düzenlendiği bölgeye göre sınıflandırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda Türkiye'de en fazla "Kültür" temalı

festivallerin düzenlendiği tespit edilirken, en fazla sayıda festivallerin Temmuz ayında düzenlendiği ortaya konulmuştur. Öte yandan Marmara Bölgesi Türkiye’de en fazla sayıda festivalin düzenlendiği bölge olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu bulgulardan hareketle Türkiye’de festivallerin gerek turizme daha etkin katılabilmesi gerekse düzenlenen festival etkinliğinin arttırılabilmesi için destinasyon yöneticilerine aşağıdaki öneriler sunulabilir;

Festivaller ülke turizmine önemli derecede etki eden faaliyetlerdir. Bu kapsamda destinasyon yöneticileri düzenlenen festivallerin sayısını daha fazla arttırmalıdır. Daha fazla sayıda düzenlenen festivaller ise Türk turizmine önemli düzeyde ekonomik katkı sağlayacaktır. Türkiye’de düzenlenen festivaller tema olarak incelendiğinde düzenlenme temalarının sayıları arasında bir dengesizlik söz konusudur. Bu durumda spor ve iş temalı düzenlenen festivaller yiyecek içecek, sanat ve kültür içerikli festivallere göre sayıca daha az düzenlenmektedir. Destinasyon yöneticileri spor ve iş temalı festivallere daha fazla ağırlık vermeli ve bu temalarda yeni festivaller düzenlenmelidir.

Türkiye’de düzenlenen festivallerde zamana göre sezonluk bir durum arz etmektedir. Festival sayılarında tüm bölgelerde genel olarak yaz aylarında bir artış yaşadığı görülürken kış aylarında düzenlenen festival sayısının ise çok kısıtlı olduğu görülmektedir. Destinasyon yöneticileri özellikle kış aylarında yeni festivaller geliştirebilir. Bu durum ise turizmin sezonluk özelliğinin ortadan bir nebze olsun kaldırılmasına katkıda bulunabilir. Türkiye’de düzenlenen festivallerin düzenlendiği bölgeye göre de bir dengesizlik söz konusudur. Buna göre en yüksek sayıda festival Marmara ve Karadeniz Bölgelerinde gerçekleştirilirken en az sayıda festivaller ise Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda Destinasyon yöneticileri özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi kaynaklı yeni festivaller düzenlemelidir.

Son yıllarda ülke bilhassa ekonomik anlamda kalkınması ve son otuz yılda gerçekleşen yoğun göç faaliyetleri sonucunda göçveren bölgelerde düzenlenen festival sayısında önümüzdeki yıllarda bir artış olması beklenmektedir. Zira bir ülkede düzenlenen festival sayısının arttırılmasında o ülkenin finansal kapasitesinin arttırılarak festival düzenlemek için gerekli olan imkânların oluşturulması ile birlikte

festival katılımcılarının ait olduğu kültürü yerinde ziyaret ederek kendi kültürüyle arasındaki bağın güçlendirilmesi ihtiyacı etkin bir rol oynamaktadır (Savinovic vd., 2012, s. 691; Ling ve Alan, 2012, s. 14). Bu sebeple festivallerin gerçekleştirilmesinde ihtiyaç duyulan çalışmalar yerine getirilerek festival düzenleme potansiyeline sahip bölgeler tespit edilmeli ve ülke içi tanıtım faaliyetlerine önem verilmelidir.

Türkiye’de düzenlenen festivaller sayıca fazla olmasına karşın bu festivallere yabancı turistlerin ilgisi ise oldukça sınırlıdır. Festivallerin daha etkin bir şekilde uluslar arası ziyaretçilere tanıtımının yapılması sağlanmalıdır. Festivallerin daha etkin bir şekilde tanıtımının yapılabilmesi için çeşitli profesyonel tanıtım faaliyetlerine ağırlık verilmelidir. Bu tanıtım faaliyetleri içerisinde ise internete özel bir önem verilmeli ve düzenlenen her bir festival için çeşitli yabancı dillerden oluşan web sayfaları hazırlanmalıdır.

Düzenlenen festivaller diğer bölgedeki yerel halkın aidiyet duygusunu arttırarak toplumun farklı katmanlarındaki gruplara kaynaşma avantajı sunmaktadır. Türkiye’de düzenlenen festivallerin sayısının arttırılarak farklı bölgelerdeki insanların aidiyet duygusunu arttırması sağlanabilir. Öte yandan festival sayısının artması bölgelerdeki farklı katmanlardaki gruplar arasında çatışma ve olumsuz duyguları da gidererek bir kaynaşmaya olanak sağlayacaktır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma bazı sınırlılıklara sahiptir. Yapılan bu çalışmanın ilk sınırlılığını sadece Türkiye’deki festivallerin dikkate alınması oluşturmaktadır. Öte yandan festivaller sınıflandırılırken sadece Kültür ve Turizm Bakanlığı ile belediyelerin faaliyet raporlarında belirtilen festivaller göz önüne alınmış olup, bu kaynakların dışındaki festivaller araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Bundan sonra bu alanda çalışmak isteyen araştırmacılara festivaller üzerine çeşitli çalışma konuları önerilebilir. Sözgelimi Türkiye’de düzenlenen festivallerin bölge halkı üzerine ekonomik ve sosyo-kültürel etkileri ortaya konulabilir. Bununla beraber Türkiye’deki festivallerin pazarlama teknik ve etkinlikleri de ortaya konulabilir. Ayrıca Türkiye’deki festivallere katılan turistlerin festivallere katılım düzeyi ve bu festivallerdeki harcama eğilimlerinin belirlenmesi önerilebilecek diğer bir çalışma konusudur.

KAYNAKÇA

Dergiler

- Andersson, T. D., Getz D. (2009). Festival Ownership. Differences between Public, Nonprofit and Private Festivals in Sweden. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 9(2-3), ss: 249-265.
- Andersson, T. D., Getz, D., Mykletun, R. (2013). *The “ Festival Size Pyramid” in Three Norwegian Festival Populations*, *Journal of Convention and Event Tourism*, 14(2), ss: 81-103
- Arcodia, C., Whitford, M. (2008). *Festival Attendance and the Development of Social Capital*, *Journal of Convention and Event Tourism*, 8(2), ss: 1-18
- Attanasi, G., Casoria, F., Centorrino, S., Urso, G. (2013). *Cultural Investment, Local Development and Instantaneous Social Capital: A Case Study of Gathering Festival in The South Italy*. *The Journal of Socio-Economics*, 47(1), ss: 228-247
- Butler, R. W., Smale, B. J. A. (1991). *Geographic Perspectives on Festivals in Ontario*. *Journal of Applied Recreation Research*, 16(1), ss: 3-23
- Cole, S. T. , Chancellor, H. C. (2009). Examining the Festival Attributes That Impact Visitor Experience, Satisfaction and Re-visit Intention. *Journal of Marketing*, 15(1), ss: 323-344.
- Crompton, J. L., Mckay, S. L. (1997). Motives of Visitors Attending Festival Events. *Annals of Tourism Research*, 24(2), ss: 425-439
- Çela A., Lankford-Knowles, J., Lankford, S. (2007). Local Food Festivals in Northeast Iowa Communities: A Visitor and Economic Impact Study. *Managing Leisure*, 12(2-3), ss: 171-186
- De Bres, K., Davis, J. (2001). Celebrating Group and Place Identity: A Case Study of A New Regional Festival. *Tourism Geographies: An International Journal of Tourism Space, Place and Environment*, 3(3), ss: 326-337
- Ferdinand, N., Williams, N. L. (2013). International Festivals as Experience Production Systems. *Tourism Management*. 34. ss: 202-210
- Finkel, R. (2009). A Picture of the Contemporary Combined Arts Festival Landscape. *Cultural Trends*, 18(1), ss: 3-21

- Flint, L. (2006). Contradictions and Challenges in Representing the Past: The Kuomboka Festival on Western Zambia. *Journal of Southern African Studies*, 32(4), ss: 701-717
- Getz, D. (2008). Progress in Tourism Management, Event Tourism: Definition, Evolution and Research. *Tourism Management*, 29(2), ss: 403-428
- Getz, D., O'Neill, M., Carlsen, J. (2001), Service Quality Evaluation at Events through Service Mapping. *Journal of Travel Research*, 39(4), ss: 380-390
- Getz, D. (2010). The Nature and Scope of Festival Studies. *International Journal of Event Management Research*. 5(1), ss: 1-47
- Gürsoy, D., Kim, K., Uysal, M. (2004). Perceived Impacts of Festivals and Special Events by Organizers: An Extension and Validation. *Tourism Management*, 25(2), ss: 171-181.
- Hu, Y., Banyai, M., Smith, S. (2013). Expenditures, Motivations, and Food Involvement Among Food Festival Visitors: The Hefei, China Crawfish Festival. *Journal of China Tourism Research*, 9(4), ss: 467-488
- Huang, J. Z., Li, M., Cai, L. A. (2010). A Model of Community Based Festival Image. *International Journal of Hospitality Management*, 29(2), ss: 254-260
- İçellioğlu Şarkaya, C. (2014). Kent Turizmi ve Marka Kentler: Turizm Potansiyeli Açısından İstanbul'un Swot Analizi. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, ss: 37-55
- İçli, G. (2001). Küreselleşme ve Kültür. *Sosyal Bilimler Dergisi*. 25(2), ss: 163-172
- Jaeger, K. , Reidar J. M. (2009). The Festivalcape of Finnmark. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*. 9(2-3), ss: 327-348
- Janiskee, B. (1980). South Carolina's Harvest Festivals: Rural Delights for Day Tripping Urbanities. *Journal of Cultural Geography*, 1(1), ss: 96-104.
- Janiskee, R. L. (1995). The Temporal Distribution of America's Community Festivals. *Festival Management and Event Tourism*. 3(3), ss: 129-137.
- Janiskee, R. L. (1991). Rural Festivals in South Carolina. *Journal of Cultural Geography*. 11(2), ss: 31-43.
- Kızılırmak, İ. (2006). Türkiye'de Düzenlenen Yerel Etkinliklerin Turistik Çekicilik Olarak Kullanılmasına Yönelik Bir İnceleme. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, ss: 181-196.

- Kim, K., Uysal, M. (2012). Perceived Socio-Economic Impacts of Festivals and Events Among Organizers. *Journal of Hospitality and Leisure Marketing*, 10(3-4), ss: 159-171.
- Kim, S. S., Prideaux, B., Chon, K. (2010). A Comparison of Results of Three Stastical Methods to Understand Determinants of Festival Participants' Expenditures. *İnternational Journal of Hospitality Management*, 29(2), ss: 297-307.
- Lee, C. K., Lee, Y. K., Wicks, B. E. (2006). Segmentation of Festival Motivation by Nationality and Satisfation. *Tourism Management*, 25, ss: 61-70.
- Lee, I. S., Lee, T. C., Arcodia, C. (2013). The Effect of Community Attachment on Cultural Festival Visitor's Satisfaction and Future İntentions. *Current İssues in Tourism*, 17(9), ss: 800-812
- Lee, I., Arcodia, C., Lee, T. J. (2012). Benefits of visiting a multicultural festival: The Case of South Korea. *Tourism Management*, 33, ss: 334-340
- Lee, Y. K., Lee, C. K., Lee, S. K., Babin, B. J. (2004). Festivalscapes and Patron's Emotions, Satisfaction, and Loyalty. *Journal of Business Research*, ss: 56-64.
- Lee, J. (2014). Visitor's Emotional Responses to the Festival Environment. *Journal of Travel and Tourism Marketing*, 31(1), ss: 114-131.
- Ling, M., Alan, A. L. (2012). Historical and Geographical Context in Festival Tourism Development. *Journal of Heritage Tourism*, 7(1), ss: 13-31.
- McClinchey, K. A. (2008). Urban Ethnic Festivals, Neighborhoods, and the Multiple Realities of Marketing Place. *Journal of Travel and Tourism Marketing*, 25(3-4), ss: 251-264.
- Morais, D. B., Lin, C. H. (2010). Why Do First Time and Repeat Visitors Patronize a Destination? . *Journal of Travel and Tourism Marketing*, 27(2), ss: 193-210.
- O'Sullivan, Jackson J. M. (2010). Festival Tourism: A Contributor to Sustainable Local Economic Development? . *Journal of Sustainable Tourism*, 10(4), ss: 325-342.
- Prentice, R. , Andersen, V. (2003). Festival as Creative Destination. *Annals of Tourism Research*, 30(1), ss: 7-30.

- Quinn B. (2009). Problematising Festival Tourism: Arts Festivals and Sustainable Development in Ireland. *Journal of Sustainable Tourism*, 14(3), ss: 288-306.
- Rivera M. A. , Hara T. , Kock G. (2008). Economic İmpact of Cultural Events: The Case of Zora Festival. *Journal of Heritage Tourism*, 3(2), ss: 121-137.
- Ryan C., Smee A., Murphy S., Getz D. (1998). New Zealand Events: A Temporal and Regional Analysis. *Festival Management and Event Tourism*. 5(1-2), ss: 71-83.
- Savinovic, A., Kim, S., Long, P. (2012). Audince Members' Motivation, Satisfaction and İntention to Re-visit an Ethnic Minority Cultural Festival, *Journal of Travel and Tourism Marketing*. 29(7), ss: 682-694.
- Small, K., Edwards, D., Sheridan, L. (2005). A Flexible Framework for Evaluating the Socio Cultural İmpacts of a Small Festival. *İnternational Journal of Event Management Research*. 1(1), ss: 66-77.
- Şahbaz, P. R., Kılıçlar, A. (2009). Filmlerin ve Televizyon Dizilerinin Destinasyon İmajına Etkileri. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 1(1), ss: 31-52.
- Visser G.(2005). Let's Be Festive: Exploratory Notes on Festival Tourism in South Africa. *Urban Forum*, 16(2-3), ss: 155-175.
- Yılmaz, L. (2008). Türk Siyasal Kültürünün Kriz Alanları İçin Bir Model. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(2), ss: 193-212
- Yoon, Y. S., Lee, J. S., Lee, C. K. (2010). Measuring Festival Quality and Value Affecting Visitor's Satisfaction and Loyalty using a Structural Approach. *İnternational Journal of Hospitality Management*, 29, ss: 335-342.

İnternet Kaynakları

<http://www.tanitma.gov.tr/TR,50394/festivaller-fuarlar-ve-yerel-etkinlikler-2013.html> (5 Nisan 2014)

<http://www.adalar.bel.tr/images/faaliyet2013.pdf> (5 Nisan 2014)

<http://www.arnavutkoy.bel.tr/Files/pdf/2012-Faaliyet-Belgesi/Arnavutko%CC%88y%202012%20Faaliyet%203%20Nisan%20SON%20ONAY.pdf> (4 Nisan 2014)

<http://www.atasehir.bel.tr/6359/kultur-sanat-ve-spor-hizmetleri> (12 Nisan 2014)

- <http://www.bagcilar.bel.tr/Files/faaliyetrporu/faaliyetrporu2013/bbfaaliyet2013.html#/158/> (12 Nisan 2014)
- http://www.bahcelievler.bel.tr/Files/Document/yillik_faaliyet_raporlari/2013_faaliyet_raporu.pdf (12 Nisan 2014)
- <http://sayfalar.bakirkoy.bel.tr/RaporlarBelgeler/Faaliyet2013.pdf> (12 Nisan 2014)
- http://www.bayrampasa.bel.tr/download/faaliyet/2012_faaliyet_raporu.pdf (12 Nisan 2014)
- http://www.besiktas.bel.tr/Files/File/faaliyetrporu_2013.pdf (13 Nisan 2014)
- http://www.beykoz.bel.tr/uploaded/dosyalar/1/1397558860_2013faaliyetrporu.pdf (13 Nisan 2014)
- http://www.beylikduzu.bel.tr/docs/faaliyet_raporu_2011_4102012141725.pdf (13 Nisan 2014)
- http://www.beyoglu.bel.tr/Kultur_Sanat_Ajandasi_13/ (13 Nisan 2014)
- http://catalca.bel.tr/faaliyet_raporlari/2013fr.pdf (13 Nisan 2014)
- http://www.cekmekoy.bel.tr/isDosyalar/2014/04/30/yayinlarimiz_q5sT.pdf (13 Nisan 2014)
- <http://dokuman.esenler.bel.tr/pdf/almanak.pdf> (14 Nisan 2014)
- <http://www.esenyurt.bel.tr/content.asp?ID=63> (14 Nisan 2014)
- http://www.fatih.bel.tr/assets/photo2014/faaliyet_raporu/2013_faaliyet.pdf (14 Nisan 2014)
- <http://www.gaziosmanpasa.bel.tr/panel/dosyalar/dosya/2014050709424.pdf> (14 Nisan 2014)
- http://www.kagithane.bel.tr/images/download/2013_yili_faaliyet_raporu.pdf (16 Nisan 2014)
- http://www.kadikoy.bel.tr/_uploads/File/2013Faaliyet.pdf (16 Nisan 2014)
- <http://www.gungoren.bel.tr/download/2013faaliyetrporu.pdf> (16 Nisan 2014)
- http://www.kagithane.bel.tr/images/download/2013_yili_faaliyet_raporu.pdf (16 Nisan 2014)

http://www.kartal-bld.gov.tr/tr/dosyalar/faaliyet_raporu/2013/2013_yili_faaliyet_raporu.pdf (16 Nisan 2014)

<http://www.kucukcekmece.bel.tr/images/yayinlarimiz/faaliyet-raporlari/2013FR.pdf>
(16 Nisan 2014)

<http://www.maltepe.bel.tr/> (20 Nisan 2014)

http://www.pendik.bel.tr/data/dokumanlar/537ef46745978_2013-yili-faaliyet-raporu.pdf (20 Nisan 2014)

<http://www.sile.bel.tr/Files/File/2012faaliyetraporu.pdf> (20 Nisan 2014)

<http://www.sisliblediyesi.com/site/pager.asp?ID=144> (27 Nisan 2014)

<http://www.tuzla.bel.tr/Files/pdf/faaliyet/faaliyet-raporu-2013.pdf> (27 Nisan 2014)

<http://www.umraniye.bel.tr/bulten/faaliyetRaporu2013.pdf> (27 Nisan 2014)

http://www.zeytinburnu.bel.tr/Document/FileManager/2013_faaliyet_rap.pdf (27 Nisan 2014)